

Het lied van de mistral

Olivier Mak-Bouchard

Het lied van de mistral

Roman

Vertaald uit het Frans door Gertrud Maes

MEULENHOF

Gepubliceerd met steun van het Institut français des Pays-Bas.

De vertaalster en de uitgever ontvingen voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978-90-290-9455-9

ISBN 978-94-023-1663-6 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Le Dit du Mistral*

Omslagbeeld: Phileas Dog, bewerkt door Pinta Grafische Producties

Auteursfoto: © Brice Toul

Plattegrond: © Sholby

Zetwerk: Pier Post

© 2020 Le Tripode

Published by special arrangement with Le Tripode, France in conjunction with their duly appointed agents Books and More and 2 Seas Literary Agency

© 2021 Nederlandse vertaling Gertrud Maes en Meulenhoff Boekeriej bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor de woensdagen in het chloor

MONT VENTOUX

CHAPELLE SAINTE-CROIX

COMBE DE
FONFIOLE

FONTAINE DE VAUCLUSE

VALLON DEL'ENRAGEADE

SINT-JANSPOORT

FALAISE DE LA MADELEINE

← NAAR AVIGNON

LE CALAVON

PLATEAU DES CLAPARÈDES

← NAAR CAVAILLON

PETIT LUBERON

**COMBE DE
LOURMARIN**

LOURMARIN

↑
NAAR LYON

NAAR DIGNE →

MONTS DE VAUCLUSE

GRAND LUBERON

† ALBERT CAMUS

† HENRI BOSCO

↓
NAAR MARSEILLE

HET LIED VAN DE MISTRAL – DE KAART
(NAAR EEN SCHETS VAN DE AUTEUR)

Proloog

Quan lou vent coumenco, vento très jour, siès ou noun.*

(Als de wind opsteekt, waait hij drie, zes of negen dagen.)

Wil de lezer begrijpen hoe deze geschiedenis heeft kunnen gebeuren, dan moet hij niet bang zijn om terug te gaan in de tijd. Als hij zich zou beperken tot de werkelijkheid waarin zijn dagen zijn gedrenkt, zou hij het fijne van alles wat gaat volgen niet vatten, of erger nog, hij zou het helemaal niet geloven. Hij zou hooguit het *hoe* begrijpen, maar het *waarom* zou hem ontgaan. Dan zou hij als een toerist, op de dagen dat de Calavon stijgt, zijn ogen niet geloven en zich niet kunnen voorstellen dat zo'n miezerig stroompje in een paar uur tijd kan veranderen in een Amazone, even breed als onstuimig. De ouderen zullen natuurlijk zeggen dat het komt door het reliëf van het landschap, met daarin een kom, een trechtervormige *vallis clausa*,** waarvan de Calavon bij regen de enige vergaarbak is, snapt u.

Ja, als de lezer het echt wil begrijpen, moet hij teruggaan naar de schepping van de wereld. Niet de schepping die iedereen kent, maar die van de legendes uit de Luberon die hier aan de kinderen worden verteld voor het slapengaan.

---

* Provençaals gezegde. (Noot van de vertaler.)

** Gesloten vallei.

Volgens de legendes was Onze-Lieve-Heer op de ochtend van de zevende dag moe van zijn zware arbeid en besloot hij uit te rusten. Hij ging in de zon zitten en, zijn witte baard strelend, aanschouwde hij zijn werk: de aardkorst, het hemelgewelf en de sterren, de ontkiemende natuur, de man en de vrouw. Hij was best tevreden over zichzelf, maar toch niet helemaal voldaan: hij had het gevoel dat er iets ontbrak. Hij had behoefte aan een kers op de taart, een laatste detail met iets meer smoel dan de onnozele Adam en Eva. Hij riep de Vier Elementen bij zich en zei hun dat hij een stukje paradijs in dit ondermaanse wilde hebben. Daarvoor rekende hij op hen.

‘Na al het werk van deze week ben ik bekaf, ik heb geen ideeën meer. Ieder van jullie moet me een cadeau geven, een nuttig én grandioos cadeau, dat ik een plek zal geven in deze streek waar we nu bijeen zijn.’

Water, Lucht, Aarde en Vuur namen elkaar zwijgend op, zich afvragend wat ze daarop zouden kunnen antwoorden.

‘Waarom vraagt u het niet aan Adam en Eva? Zij zijn tenslotte de pronkstukken van de Schepping,’ zei de Lucht een tikkeltje spottend.

‘Ja, ja, dat is het ’m juist, ik vraag me af of ik daarmee niet een beetje de mist in ben gegaan. Maar vooruit, Aarde, jij bent als eerste geschapen, jij bent. Wat heb jij in je mars?’

De Aarde stond op, zat er zichtbaar mee in zijn maag, staarde naar zijn voeten en zocht in zijn zakken. Hij zocht meer dan een minuut en keek toen naar Onze-Lieve-Heer, met een glimlach om zijn lippen, blij met zijn vondst.

‘Ik schenk het kalksteen. Dat lijkt misschien niks, het is geen marmer of diamant, maar het is sterk. Het is wit als sneeuw, het vormt uit zichzelf lagen, je hoeft het niet uit te hakken, het geeft

van nature mooie platte stenen. Met kalksteen kunnen de boeren muurtjes stapelen op de hellingen, en terrassen aanleggen voor de landbouw. De herders kunnen bories bouwen als onderkomen voor de nacht, of bij onweer.'

Er viel een stilte, zoals in een klaslokaal aan het einde van een spreekbeurt, wanneer de leerlingen wachten op het oordeel van de docent.

Onze-Lieve-Heer kamde met zijn vingers door zijn baard, streek hem glad, de lijn van zijn gedachten volgend.

'Ja, kalksteen, dat is niet verkeerd, dat is nuttig. Maar als het gaat om pracht is het een beetje kleurloos. Laten we eens kijken wat de anderen hebben bedacht. Vuur, jouw beurt, wat kun jij hiermee? Toe maar, we luisteren.'

Het Vuur sprong haastig overeind om te laten zien wat het had bedacht in de tijd dat de Aarde met de billen bloot moest. Het kuchte om de keel te schrapen en nam toen het woord.

'Ik neem die kalklagen en ga er mooie vlammen langs laten likken. Het wit, ik pak het op en verbrijzel het, ik stel het bloot aan alle kleuren die mijn vlammen kunnen aannemen. Van het vlammetje van een aansteker tot aan een brandende toorts van dennenhout, ik geef aan het kalksteen het purper en het scharlaken, het topaasgeel en het robijnrood, het groen van de glimworm en het petroleumblauw, en dat alles in kliffen, in loodrechte wanden en in aardpiramides. Ik geef het allermooiste cadeau: de oker.'

'Kijk aan, daar hebben we de pracht! Mooi, dat idee bewaar ik, dat lijkt me uitstekend. Vooruit, Water, nu jij, laat me eens zien wat jij te bieden hebt.'

Het Water stond op, haar ogen schoten alle kanten op om de blik van Onze-Lieve-Heer te ontwijken. Ze zei niets en bleef stil.

'Vooruit, we hebben niet de hele dag de tijd,' zei Onze-Lieve-Heer.

‘Ik heb niets,’ zei het Water.

‘Vooruit, stel je niet aan. Laat ons zien wat je hebt,’ beval Onze-Lieve-Heer wat strenger.

‘Maar ik zeg immers dat ik niets heb,’ begon het Water te jammeren. ‘Hoe ik ook zoek, alles wat ik heb is ongeschikt. Dat is het probleem in deze streek: er is hier geen water. De zee? Die ligt hier twee uur vandaan, en als ik die laat stijgen, kunt u wel dag zeggen tegen de krekten. Regen? Ik hoef maar een paar druppels te laten vallen of uw okers worden uitgewassen. En hoe wilt u trouwens dat ik het laat regenen? Met die zon, denkt u dat er regen komt door ingrijpen van de Heilige Geest? Elk jaar zal het hetzelfde liedje worden, de ene droogte na de andere, niets in de zomer, en niet veel in de winter. Ik zeg immers dat ik niets heb. Goed, er is morgendauw, maar als het gaat om pracht, stelt het niets voor. Als ik zeg dat ik niets heb, bedoel ik ook niets.’

Onze-Lieve-Heer is streng, maar hij is ook barmhartig. Hij begreep dat het Water echt had gezocht, echt niets had gevonden, en dat het beter was om haar niet verder op te jagen.

‘Goed, goed, het is ook niet nodig om er zo’n toestand van te maken. We zullen nadenken en samen een oplossing vinden. Ik weet zeker dat we iets kunnen bedenken.’

De andere Elementen, die in de schaduw van een vijgenboom zaten, keken elkaar jaloers aan: Onze-Lieve-Heer antwoordde voor het Water, had die even mazzel. Ze zeiden bij zichzelf dat het niet eerlijk was, maar niemand deed een mond open, en allemaal keken ze naar hun voeten.

‘Goed, laten we eens kijken wat je hebt in de regio. Er is het meer van Sainte-Croix, maar dat is niet naast de deur. Dan hebben we de Rhône en de Durance, maar die liggen ook niet echt dichtbij. Nee, we hebben iets lokaals nodig, iets wat mensen hier vinden, en nergens anders. De Rhône kunnen ze in Lyon zien, en de Durance

in Sisteron. Wat heb jij eigenlijk voor rivieren rondom de bergen?’

‘Ik heb veel klein spul, maar niets van enig formaat: de Aiguebelle, de Aiguebrun, de Dôa, de Rimayon, de Sénancole... Veel grindbedding, en hier en daar watergaten. Als ik zeg dat er niets is, is dat geen verzinsel, ik heb al gezocht.’

‘Zeker, omdat er echt niets is, moet er juist een oplossing zijn. De natuur is net als ik: ze haat leegte. Haar schoonheid schuilt in haar eenvoud. Die grindbeddingen en watergaten moeten toch ergens in uitmonden?’

‘Nee, ze lopen ofwel meteen terug naar het grondwater, ofwel ze verdampen op de vlakke,’ zei het Water beslist.

‘Dat kan zijn, maar vanaf vandaag wil ik dat elke druppel water die tussen dit gebergte en het Montagne de Lure uit de hemel valt, in al die onbenullige stroompjes terecht komt, en dat al die stroompjes samenkomen in een en dezelfde rivier. Die rivier, dat wordt de Calavon. Alle dagen van het jaar onbeduidend, maar bij noodweer wordt ze wakker en zal ze zwellen tot een heuse rivier en alles in haar voorbijgaan losscheuren. Haar stroming zal strijdlustig zijn en alles meevoeren naar de zee, de lammeren evengoed als de slangen. De Calavon zal de mensen uit de streek er minstens eenmaal per jaar aan herinneren dat de natuur altijd haar rechten herneemt; ze mogen zich hier dan in het paradijs wanen, het kan ze ook zomaar weer worden afgenomen,’ zei Onze-Lieve-Heer.

Hij zweeg even. Hij dacht na over de wending die de gebeurtenissen hadden genomen en leek daar niet ontevreden mee. Maar plotseling bedacht hij dat er iemand nog niet aan de beurt was geweest, en wel degene die uiterst aandachtig zijn voeten zat te bestuderen.

‘Lucht, jij bent. Pas op: jij hebt de tijd gehad om je voor te bereiden, ik verwacht veel van je.’

De Lucht keek weg toen hij het woord nam, alsof hij was

betrapt op het beramen van een gemene streek. Hij sprak heel zacht, zodat hij nauwelijks te verstaan was.

‘Ik heb in mijn buidel gekeken wat ik op voorraad had. Ik pakte mijn windroos en zag dat ze in deze contreien al mooie briesjes hebben. Uit het noorden komt de Tramontane, die alles schoonblaast, van de bergen tot aan de zee. Uit het oosten komt de Levant, zacht en vochtig. Uit het westen komt de Narboune, die na de herfst de winter brengt en hem in het voorjaar weer meevoert naar waar hij vandaan komt. Uit het zuiden hebben we de Sirocco, die heel de Middellandse Zee over ploetert om het zand van de Sahara te verbinden met hier.’

Onze-Lieve-Heer onderbrak hem.

‘Ho even. Ik heb je niet bij me geroepen om je hele voorraad op te sommen en me tot in detail te beschrijven wat er allemaal is. Dat weet ik beter dan jij. Ga maar meteen door naar het volgende hoofdstuk.’

‘Daar kwam ik net aan toe. Ik stel u voor aan mijn jongste, die onlangs is geboren, in een grot in de buurt van Burzet. Het is mijn benjamin: ik heb hem Mistral genoemd. U wilde pracht, u zult niet teleurgesteld worden: het is een onhandelbaar kind, een brutaal opdongertje dat bij vlagen harder gaat dan honderd kilometer per uur. Hij heeft een karakter om alles en iedereen van de sokken te blazen, hij doet de gekste dingen. De mensen zullen dol op hem zijn of hem haten, maar ik kan u verzekeren dat ze hem zich zullen herinneren en hij zijn sporen zal nalaten. Hij gaat de streek uit de kleren waaien, stormt door tot op haar blote lijf, blaast haar de wolkenhoed van het hoofd op de dagen dat het slecht weer is. Als wolken gaan samenpakken boven de Mourre Nègre, zal de Mistral opsteken om ze op de vlucht te jagen: met hem schenk ik een immer blauwe hemel, een stralend licht en schitterende kleuren.’

‘Dat is geen gek idee, eigenlijk, een altijd blauwe hemel. Dat

maakt het kalksteen witter en de okers roder. Dat bevalt me,' oordeelde Onze-Lieve-Heer.

Het werd stil. Over zijn baard strijkend staarde Onze-Lieve-Heer in de verte, alsof daar een onzichtbare ster op een laatste penseelstreek wachtte. Het Water, de Aarde, de Lucht en het Vuur morden niet, ze waren allang blij dat Onze-Lieve-Heer verder niets meer vroeg en ze wachtten op de dingen die komen gingen.

'Ja, maar toch, er is iets wat me zorgen baart,' hernam Onze-Lieve-Heer. 'Zeg me eens, Lucht, met jouw Mistral die alle dagen gaat waaien, is er dan niet het gevaar dat de mensen beneden compleet mesjogge worden? Als hij zo verschrikkelijk is als jij zegt, zal hij van geen ophouden weten en loopt het beroerd af.'

De Lucht gaf geen antwoord, hij was uit het lood geslagen. Onze-Lieve-Heer had een punt, en het Element pijnigde zijn grijze cellen. Een minuutje later nam hij weer het woord: 'U hebt gelijk, daar had ik niet aan gedacht. Alles hangt af van de opvoeding: je moet kinderen regels opleggen, vooral de verschrikkelijkste. Ik stel u het volgende voor: de Mistral mag blazen zo hard als hij wil, maar alleen in opeenvolgende reeksen van drie dagen. Een, drie, zes of negen, langer niet.

Laat me het uitleggen: als de wolken aanstalten maken om boven de Mourre Nègre te blijven hangen, als ze hun spiralen beginnen uit te rollen, dan heeft de Mistral het recht om te waaien. Hij mag blazen, maar let op, zachtjes aan. Dan zullen de mensen hem *mistralet* noemen. Als de wolken na een dag niet verdwenen zijn, dan heeft de Mistral het recht om harder te blazen, tot aan het einde van de derde dag. Als ik zeg harder, bedoel ik met rukwinden en windstoten. Dan zullen de mensen hem de *rauba-capèu** noemen, want hij blaast hun de mantels van de schouders

---

* Hoedenlichter.

en de hoeden van het hoofd. Als aan het einde van die drie dagen de wolken er nog altijd zijn, dan mag hij gedurende drie extra dagen zijn gang gaan. Dan zullen ze hem de *mistralas* noemen: dan is hij sterk en boosaardig, en moeten de mensen thuisblijven, met de luiken dicht, gedurende de tijd dat hij zijn vuile werk doet. Als aan het einde van deze in totaal zes dagen het mooie weer nog altijd niet is teruggekeerd, dan mag de Mistral uit alle macht blazen, dan heeft hij vrij spel tegen de wolken voor nog eens drie dagen. Aan het einde van deze negen dagen zal de blauwe lucht beslist zijn teruggekeerd. En dan zullen de mensen de Mistral bij zijn adellijke titel noemen, zijn volle naam, de naam die wordt aangekondigd in antichambres en die deuren opent: de *broufouniè-de-mistrau*.*

Een, drie, zes of negen: de Mistral zal goed met zijn tijd moeten omspringen, zo gaat hij het doen en niet anders.'

Onze-Lieve-Heer reageerde niet, overwoog het voorstel in stilte. De Vier Elementen keken naar hem en zagen hem wikken en wegen.

'Prachtig, prachtig. Nu geloof ik dat we iets hebben. Ja, met die regel van drie, zes of negen denk ik dat we het bij het juiste eind hebben. Met dat kalksteen, de oker, de Calavon en nu die Mistral, ja, dat begint ergens op te lijken,' dacht hij hardop.

'Dat de Luberon er weze,' beval de Schepper.

En de Luberon was.

---

* Stem van de storm.

De grote beer en de kleine beer

‘De obsessie met de helling aan de andere kant van de berg en de aantrekkingskracht van de verborgen hoeken.’

Henri Bosco

Ik doofde de koplampen en stapte uit de auto. Dat is altijd een bijzonder moment: de koplampen verlichten alleen de duisternis, de nachtelijke geluiden hoor je niet. Met het openen van het portier ontvouwt zich een nieuwe wereld, zo is het ook wanneer je een duikmasker opzet en je hoofd onder water steekt. Het is koeler. De bergen zie je niet meteen, je ogen kunnen het zwart van de sterrenhemel nog niet onderscheiden van het zwart van het bergmassief. Een voor een verschijnen de bedeesde sterren. De maan tovert de toppen en de bergkammen tevoorschijn, en uiteindelijk is het massief van de Luberon te onderscheiden. Je ziet het niet echt, maar je wordt je gewaar dat het overal om je heen is, met geluiden die klinken als gefluister, met dichte begroeiing waar je niet doorheen kunt kijken, en de dieren die, vermoed je, naar buiten komen om te genieten van de koelte. Het is griezelig: de duisternis en de stilte kunnen niet verhullen wat er allemaal is, wat er spiedt, wat er loert, maar toch onzichtbaar blijft.

Ik blijf een paar minuten tegen de auto geleund staan genieten van de aanwezigheid van de berg. Overdag is het anders: er zijn afspraken die niet kunnen wachten, de hitte die je slaperig maakt, het licht waartegen je je ogen samenknijpt. Maar nu is het mijn uurtje alleen-zijn, een donkere rivier overgestoken, waarbij de problemen van de dag op de andere oever zijn achtergelaten.

Hoewel, alleen-zijn is te veel gezegd: dit is het moment waarop de Huzaar altijd om mijn benen komt draaien.

De Huzaar is in mijn leven gekomen onder nogal verrassende omstandigheden. Achter in de tuin stond een oude Peugeot-bestel J7, overwoekerd met braamstruiken en onkruid. Op een zaterdagochtend ging de telefoon, het was meneer Sécaillat, onze buurman aan het einde van de weg.

‘Ik ga een hele lading rommel naar de vuilstort brengen, en als je wilt, neem ik meteen je J7 mee.’

Ik aarzelde: die bestelwagen was nog van mijn grootvader geweest, die hem op marktdagen gebruikte om kratjes op te laden, met mij daarbovenop. Ondanks de bramen en het onkruid was hij deel van mijn erfenis. Ik zei nee, mijn vrouw Blanche zei ja omwille van de strijd tegen de tetanus, en de oude J7 verdween.

We zagen het wrak met meneer Sécaillat om de bocht verdwijnen, toen de Huzaar kwam aanwandelen, over onze weg met hulsteiken erlangs. Later heb ik meneer Sécaillat gevraagd of hij die kat had gezien toen hij de J7 wegsleepte, hij zei van niet, en dat hij hem trouwens nog nooit had gezien in de buurt. Dat zou hij zich hebben herinnerd: de Huzaar is een grote, spierwitte kat, met uitzondering van zijn pootjes, die zijn zwart, beenkappen tot aan de knieën. Daarom hebben we hem de Huzaar genoemd: net een bergjager met hoge zwartleren laarzen, die langs de Pestmuur loopt. Hoe dan ook, die dag kwam de Huzaar in krijgshaftige cadans aangemarcheerd over onze weg, hij stapte zonder slag

of stoot langs ons heen en liep door tot aan onze voordeur. Hij wachtte op ons bij de deur, trots op zijn nieuwe status die alleen wij nog hoefden te leren: heer des huizes.

Dus zoals hij gewend was, kwam de Huzaar om me heen draaien toen ik uit de auto was gestapt. Katten staan minder bekend om hun trouw dan hun blaffende broeders, maar de Huzaar is de uitzondering die de regel bevestigt. Ik heb me altijd afgevraagd hoe hij het voor elkaar krijgt om present te zijn als ik thuiskom, trouw op zijn post. Ik heb geen vaste uren, soms kom ik pas laat thuis. Ik stel me voor dat hij vanaf zonsondergang onze weg in de gaten houdt door een gat in het kreupelhout, alert op het geronk van de motor.

Na een paar rondjes maakt de Huzaar officieel een einde aan de begroeting en loopt hij voor me uit naar het huis. Daar beklag ik me niet over. Mijn ogen zijn nog altijd niet gewend aan het donker, en mijn feline sherpa helpt me een paar verraderlijke boomwortels te ontwijken. We lopen samen een eindje op in het donker en komen langs het kleine waterbekken. De padden roepen de hele nacht naar elkaar zonder zich ooit te laten zien: ze zwijgen even als we passeren om onmiddellijk weer even luid verder te gaan zodra we voorbij zijn.

Blanche komt later uit haar werk dan ik, wat mij de tijd geeft de tafel te dekken en het avondeten klaar te maken. Vanavond eten we croque-monsieur met komkommersalade, dat ligt niet zo zwaar op de maag. De koelkast opendoen wordt een moment van grote aanstellerij. Terwijl ik kijk wat er is en me afvraag wat ik zal maken, gooit de Huzaar alles in de strijd. Toch weet hij heel goed dat hij niets krijgt: ik stel er eer in hem pas eten te geven wanneer wij klaar zijn. Dat heeft mijn vader me zo geleerd, eerst de mensen, dan de beesten. Als hij zag welke plaats de Huzaar inneemt op de bank in de huiskamer, zou hij zich omdraaien in zijn graf.

Mijn vrouw kwam thuis en we gingen aan tafel. Ze is gek op croque-monsieur en geeft niet veel om komkommer, dat is mooi in balans. Zoals gewoonlijk lag de Huzaar tegenover de tafel, pootjes naar voren, ogen dicht. Je moet niet vertrouwen op zijn houding van ongeïnteresseerde sfinx. Het dier is altijd klaar om op te springen bij elk fliedertje ham dat op de vloer valt. Mijn vrouw nam de laatste croque-monsieur en liet mij de salade opmaken. Ik luisterde naar haar verhalen over haar dag terwijl ik de bodem van de slaschaal schoonveegde met een stukje brood. Dat is een gewoonte uit mijn kindertijd die ik met de jaren nooit heb opgegeven: als je alles ophebt, mag je de schaal schoonvegen. Dat voorrecht was onderwerp van heftige onderhandelingen met mijn twee broers, Franck en Andreas. Ik ben de middelste, de slechtste positie. De oudste heeft een natuurlijk overwicht en een mening over alles, terwijl de jongste geen gelegenheid voorbij zal laten gaan om zijn status op te eisen bij de ouderlijke macht. Oftewel, in mijn kindertijd heb ik niet vaak het geluk gehad om de schaal schoon te vege en dat moet ik sindsdien inhalen.

Verder zijn de huishoudelijke taken verdeeld volgens een non-agressiepact: ik kook, Blanche doet de afwas. Een aanhangsel bepaalt dat ik de proviandering van de Huzaar verzorg. Ik nam het restje ham, pakte een blikje tonijn, mengde alles in zijn etensbak en opende de deur naar het terras. 's Winters eet de Huzaar in de keuken en slaapt hij in de garage, in een mand boven op de grasmaaier, die we nooit gebruiken. 's Zomers eet en slaapt hij buiten.

Nadat ik hem zijn prakje had gegeven, bleef ik buiten staan luisteren naar het nachtelijk gefluister. Het donker fonkelde: schitterende slangen golfden in een zee van zwart, hun schubben weerkaatsten in esoterische constellaties. Ik heb hemellichamen nooit goed kunnen herkennen. Ik ben zo bijziend als een mol, en ik weet er gewoon niets van. Franck en Andreas ruzieden over

Cassiopeia, en mij lukte het nauwelijks om Venus te zien. Die avond overtrof ik mezelf: ik herkende de Grote Beer en de Kleine Beer. Ik sloot de luiken en liet de Huzaar aan zijn avondmaal.

De Huzaar in het onweer

‘Op het uur dat wij slapen, ontwaakt een mysterieuze wereld, eenzaam en stil.’

Alphonse Daudet

Niet door de donder, maar door het lawaai van de regen opende ik mijn ogen. Blanche sliep nog, het noodweer had haar niet gewekt. De regen roffelde in een intens, gelijkmatig ritme. Ik probeerde uit bed te stappen zonder mijn vrouw te storen, en ging naar beneden, naar de keuken. De regen plensde naar hartenlust: hoewel het een donkere nacht was, zag je dikke druppels ons grote raam wassen. In de verte rommelde de donder, maar er was geen bliksem te zien. Het onweer leek zich boven Caseneuve te bevinden en dichterbij te komen. In het tumult van de regen hoorde je de dennenbomen kreunen in de wind, en de oude dakpannen rammelden. Ik was niet bang, maar naar regen kijken is dan ook iets anders dan een onweersbui die pal boven je hoofd hangt. Het is het verschil tussen op wacht staan in tijden van vrede of in tijden van oorlog.

Plotseling verlichtte een bliksemflits de nacht. Hij maakte een prachtige zwart-witfoto van een paar seconden, zo was-ie er, zo

was-ie verdwenen. Door de flits waren de tuin en de regenwaterbak zichtbaar, en de stapelmuur die de afscheiding vormde tussen ons en meneer Sécaillat. In een fractie van een seconde was duidelijk de gedaante van de Huzaar te zien, die in zijaanzicht over een van de terrassen van het kersenveld liep. Het duister keerde terug en bracht een grote verbazing mee. Ik had niet verwacht de Huzaar op zo'n nacht in de regen te zien huppelen. Ik zag hem eerder voor me slapend in de garage, waar hij naar binnen kan door een oud, kapot kelderlicht.

Ik deed de terrasdeur open en probeerde hem te roepen zonder Blanche wakker te maken, maar mijn poging verdronk in de regen. Naarmate het beeld op mijn netvlies vervaagde en het steeds donkerder werd, begon ik te twijfelen aan wat ik had gezien. Ik was er niet meer zo zeker van. Het was de Huzaar niet geweest, maar gewoon de schaduw van de stenen. Ik bleef nog een poosje bij het grote raam staan, wachtend op een nieuwe bliksemflits, om het zeker te weten. Maar het onweer dreef af naar Saint-Saturnin en het gerommel klonk steeds verder weg.

Toch voelde ik er nog niet voor om terug naar bed te gaan. Het beeld liet me niet los, het kroop steeds omhoog achter de luiken van mijn ogen als ik ze sloot. Ik had eerder behoefte aan iets warmes: de naweeën van de hitte van de middag, want door het onweer was het afgekoeld. Een beetje koorts lag op de loer en zou de volgende ochtend de kop op kunnen steken. Een *aïgo bouldo** zou me helpen de ziekte op andere gedachten te brengen. Mijn grootvader maakte die drank elke zondagavond voor zichzelf: een opkikker voor de week die eraan kwam, en dan zei hij in het Provençaals: 'Die salie eet, krijgt extra jaren bij de vleet.'

Ik nam zes tenen knoflook uit het vliegenkastje, sneed ze in kleine stukjes en plette die met een lepel. Daarna liet ik ze twintig

---

* Gekookte knoflook.

minuten koken, met zout, olijfolie, salie en twee blaadjes laurier. De damp trok omhoog langs mijn gezicht en raakte steeds meer vervuld van de krachten van de knoflook en de salie. Het water verloor haar helderheid. Ik zette het vuur uit, liet het treksel een poosje rusten en schonk mezelf vervolgens een grote kop in.

Ik deed de keukendeur open en liep met mijn aïgo boullido het terras op. Het onweer was weg, maar de geur hing er nog. De nachtelijke ozon sloeg je in het gezicht zoals jodium aan zee: je kreeg zin om diep in te ademen en je longen vol te zuigen met die verfijnde weldaad. Ik dacht vooruit aan het voldane gevoel dat ik de volgende ochtend zou hebben als ik op de metalen tank zou kloppen, van beneden naar boven, en aan het karakteristieke geluid dat het waterniveau aangaf. Ik haalde een ligstoel vanonder het afdak en begon met kleine slokjes te drinken.

Zachtjes riep ik de Huzaar, 'poesie, poesie, poesie', in het donker. Vergeefs, hij gaf niet thuis. Het was doodstil. De sprinkhanen, krekels en kikkers en zelfs de wind zwegen, alsof ze bang waren dat ze anders het onweer terug zouden halen, zoals leerlingen zitten te wachten als een zieke docent niet komt opdagen.

*

's Ochtends regende het nog altijd. Het was zaterdag, mijn wekker stond uit. Zoals dat gaat bij uitslapen werd ik een aantal keren wakker, maar viel ik even later weer in slaap. De eerste keer denk je dat het nog vroeg is, dat het nog nacht is, en dat het daarom nog regent. De tweede keer weet je niet of je het goed hoort: het is een zacht geruis, een miezerregentje, meer niet. De keer erna dringt het licht steeds onbeschaamder door de luiken en kun je er niet meer omheen, het wordt een rotdag, het regent.

Twee gevoelens vochten een duel uit op mijn kussen. Treurig-